2. 9. 2026

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

AML rizika u luxusních nákupů

Dosavadní unijní rámec pro boj proti praní peněz a financování terorismu vycházel především ze směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „AML směrnice“).[1] V České republice jsou tato pravidla promítnuta do zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „AML zákon“).[2] Česká úprava proto již dnes zná základní nástroje AML compliance: identifikaci a kontrolu klienta, hodnocení rizik, uchovávání údajů, vnitřní zásady, školení zaměstnanců i oznamování podezřelých obchodů Finančnímu analytickému úřadu („FAÚ“).[3]

Nové nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1624 (dále jen „**AML nařízení**“)[4] podstatnou část pravidel ukládaných povinným osobám převádí do přímo použitelného unijního předpisu. Obecně se použije od 10. července 2027.[5][6][7] Cílem nové úpravy je omezit rozdíly mezi vnitrostátními režimy a sjednotit standard AML napříč Evropskou unií. AML nařízení je součástí širšího legislativního balíčku, který zahrnuje také směrnici (EU) 2024/1640 a nařízení (EU) 2024/1620, jímž byl zřízen Evropský orgán pro boj proti praní peněz a financování terorismu (AMLA).[8]

Ve vztahu k České republice tedy jde o zpřesnění principů, které již právní úprava účinná v České republice zná, A to za účelem harmonizace.

Dále v rámci nové úpravy jde o rozšíření v některých rizikových oblastech. Vedle tradičních finančních institucí se nová úprava zaměřuje také na poskytovatele služeb souvisejících s kryptoaktivy,[9] crowdfunding[10] a vybrané obchodníky se zbožím vysoké hodnoty.

Rozšíření povinných osob – obchodníci s luxusním a vzácným zbožím

Nařízení zachovává regulaci vybraných obchodníků mimo finanční sektor a současně ji zpřesňuje.[11] Dopadat bude mimo jiné na osoby obchodující s drahými kovy, drahými kameny, zbožím vysoké hodnoty a kulturními statky, pokud je takové obchodování jejich pravidelnou nebo hlavní profesní činností.[12] Povinnými osobami budou tedy nově podnikatelé, kteří se těmito komoditami zabývají soustavně nebo jako významnou částí svého podnikání.

Také český AML zákon již dnes dopadá na některé obchodníky mimo finanční sektor. Povinnou osobou je například obchodník s drahými kovy nebo drahými kameny při obchodu v hodnotě 10 000 EUR nebo vyšší, zvláštní režim se vztahuje rovněž na vybrané obchody s uměleckými díly a na podnikatele při hotovostním obchodu v hodnotě 10 000 EUR nebo vyšší. AML nařízení však okruh dotčených osob vymezuje na unijní úrovni a zavádí samostatný pojem „zboží vysoké hodnoty“.

Zbožím vysoké hodnoty se pro účely AML nařízení rozumějí pouze kategorie uvedené v příloze IV nařízení:[13] šperky a zlatnické nebo stříbrnické výrobky s cenou přesahující 10 000 EUR, hodiny, hodinky a obdobné výrobky s cenou přesahující 10 000 EUR, motorová vozidla nad 250 000 EUR a letadla či plavidla přesahující cenu 7 500 000 EUR.[14]

Rozhodující proto není obecné označení výrobku za „luxusní“, ale jeho zařazení do kategorie, kterou

AML nařízení výslovně reguluje. Prodejce drahého oblečení nebo kabelek se nestane povinnou osobou pouze proto, že prodává zboží ve vysoké cenové hladině. Naproti tomu profesionální obchodník s hodinkami nebo šperky může do působnosti AML nařízení spadat, jsou-li splněny podmínky stanovené nařízením, jelikož prodává zboží, které nařízení přímo jmenuje[15].

U online tržišť a jiných zprostředkovatelských modelů je nutné posoudit konkrétní roli provozovatele. Samotná skutečnost, že platforma nabízí luxusní zboží třetích osob, bez dalšího neznamená, že je obchodníkem se zbožím vysoké hodnoty ve smyslu čl. 3 odst. 3 písm. f) AML nařízení.

Dopady na prodejce

Dotčení obchodníci budou muset zavést nebo aktualizovat systém vnitřních zásad a další AML dokumenty. V praxi půjde o pravidla pro identifikaci a kontrolu zákazníka, posuzování rizikovosti obchodů, určení odpovědných osob, školení zaměstnanců, evidenci kontrol a uchovávání podkladů.[16] Prodejce tak nebude vystupovat pouze jako běžný obchodník, ale u vybraných transakcí bude muset posoudit i to, zda nákup nevykazuje znaky praní peněz nebo financování terorismu.

Prodejce bude muset zjistit a ověřit totožnost kupujícího. Pokud bude zákazníkem právnická osoba, bude nutné identifikovat i tuto společnost a zjistit jejího skutečného majitele.[17] Součástí kontroly je i posouzení, zda kupující (případně skutečný majitel) není politicky exponovanou osobou („**PEP**“), ať už z titulu vlastní významné veřejné funkce, jako její rodinný příslušník, nebo jako osoba, o níž je známo, že je s PEP v blízkém obchodním či majetkovém vztahu.[18] Zvláštní opatření stanovená pro PEP se podle čl. 46 AML nařízení uplatní také na jejich rodinné příslušníky a osoby známé jako blízcí spolupracovníci. U PEP AML nařízení vyžaduje mimo jiné souhlas vrcholného vedení, přiměřená opatření ke zjištění zdroje majetku a zdroje peněžních prostředků a zesílené průběžné sledování obchodního vztahu. Zjištění takového statusu znamená zesílenou kontrolu klienta.[19][20]

Rozsah kontroly se odvíjí od rizika. Zvýšená pozornost může vzniknout například tehdy, pokud zákazník používá složitou vlastnickou strukturu, jedná prostřednictvím zástupců, pochází z rizikové jurisdikce, požaduje neobvyklý způsob platby nebo není schopen věrohodně vysvětlit původ peněz. V takových případech nemusí postačovat samotné ověření totožnosti. Povinná osoba bude muset být povinna získat další informace o zákazníkovi, účelu transakce, zdroji peněžních prostředků nebo zdroji majetku a svůj postup odpovídajícím způsobem zdokumentovat.[21]

Dopady na kupující

Samotným nákupem luxusního zboží se kupující povinnou osobou podle AML předpisů nestává. V transakcích spadajících do působnosti AML nařízení však musí počítat s tím, že prodejce bude plnit zákonné povinnosti v oblasti identifikace a kontroly klienta. Může požadovat doklad totožnosti a další identifikační údaje. Jedná-li kupující prostřednictvím právnické osoby, bude zjišťován také její skutečný majitel. V případech zvýšeného rizika může prodejce požadovat také vysvětlení účelu transakce a doložení zdroje peněžních prostředků nebo majetku.

Neznamená to, že každý kupující luxusních hodinek nebo šperku bude automaticky prokazovat původ veškerého svého majetku. Rozsah kontroly musí být přiměřený identifikovanému riziku a okolnostem konkrétního případu. Odmítnutí nezbytné součinnosti k provedení požadované kontroly však může vést k tomu, že prodejce může být povinen transakci neuskutečnit.

Shrnutí

Nové AML nařízení nepředstavuje plošné zatížení celého luxusního trhu ani zavedení AML pravidel od nuly. Řada základních institutů již v českém právu existuje. Hlavní změna spočívá v tom, že budou upraveny přímo použitelným evropským předpisem a jednotně pro všechny členské státy.

Dopad bude cílený. Nezasáhne automaticky každého prodejce drahého zboží, ale především segmenty považované za rizikové. Pro dotčené obchodníky bude praktickým důsledkem nutnost aktualizovat interní procesy, nastavit kontrolu zákazníků a vyhodnocovat rizikové transakce podle jednotných evropských pravidel. Kupující musí počítat s menší anonymitou, častějšími požadavky na předložení dokladů, možným ověřováním původu prostředků a omezením možnosti platit vysoké částky v hotovosti.

JUDr. Bc. Pavel Martiník, Ph.D., Esq.
Mgr. Jakub Rys

MARTINÍK
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Martiník advokátní kancelář, s.r.o.

Uruguayská 380/17
120 00 Praha 2 - Vinohrady

Tel.: +420 773 706 807
E-mail: pavel@martinik.legal

---

[1] Směrnice (EU) 2015/849, Úř. věst. L 141, 5. 6. 2015, s. 73, ve znění směrnice (EU) 2018/843, Úř. věst. L 156, 19. 6. 2018, s. 43.

[2] Zákon č. 253/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů; k předmětu úpravy § 1.

[3] § 7 až § 9 (identifikace a kontrola), § 21a (rizika), § 16 (uchovávání), § 21 (vnitřní zásady), § 23 (školení), § 18 a § 19 (oznámení) AML zákona.

[4] Nařízení (EU) 2024/1624, Úř. věst. L, 2024/1624, 19. 6. 2024; k předmětu úpravy čl. 1.

[5] Srov. odůvodnění č. 1 AML nařízení.

[6] Čl. 288 SFEU.

[7] Čl. 90 odst. 2 AML nařízení.

[8] Nařízení (EU) 2024/1624; směrnice (EU) 2024/1640, Úř. věst. L, 2024/1640, 19. 6. 2024; nařízení (EU) 2024/1620, Úř. věst. L, 2024/1620, 19. 6. 2024 (zřízení AMLA).

[9] Čl. 3 odst. 2 AML nařízení ve spojení s čl. 2 odst. 1 body 6 a 9.

[10] Čl. 3 odst. 3 písm. h) AML nařízení.

[11] Čl. 3 AML nařízení.

[12] Čl. 3 odst. 3 písm. e), f), i) a j) AML nařízení.

[13] Čl. 2 odst. 1 bod 54 AML nařízení.

[14] Příloha IV AML nařízení.

[15] Ibid.

[16] Čl. 9 až 13, 76 a 77 AML nařízení; § 16, § 21, § 21a, § 22, § 22a a § 23 AML zákona.

[17] Čl. 19, 20 a 22 AML nařízení; § 7 až § 9 AML zákona.

[18] Čl. 42 až 46 AML nařízení; k vymezení pojmu čl. 2 odst. 1 body 34 až 37.

[19] Čl. 34 a násl. AML nařízení; § 9a AML zákona.

[20] Čl. 25 a čl. 20 odst. 2 AML nařízení.

[21] Čl. 20 odst. 2 AML nařízení; § 9 a § 21a AML zákona.

Další články:

- Lze sjednat kupní smlouvu s „utajenou“ kupní cenou?
- Novela stavebního zákona: přehled změn a dopadů do praxe po dokončení legislativního procesu
- Energetická náročnost budovy jako cenotvorný faktor
- Přechodná ustanovení novely stavebního zákona – co s vydaným závazným stanoviskem a JES?
- Koncentrace řízení v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu
- Aktuální závěry ÚS a ESLP k právům biologického otce (První část – judikatura Ústavního soudu ČR)
- Podílové spoluvlastnictví manželů po rozsudku SDEU ve věci C-300/25 Duftošek
- Předkupní právo jako možná past

- Sleva z kupní ceny vadné nemovitosti podle aktuální judikatury Nejvyššího soudu
- Povinnosti transparentnosti podle AI Actu
- Když rodič nepředá dítě - náhradní péče a úhrada nákladů podle novely rodinného práva